

יום א', ט"ו באלול תשע"ו (18 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, ט"ו באלול בשנת ה'תש"ז [1947 למנינם] - הוועדה המיוחדת של האו"ם לענייני ארץ ישראל **מפרסמת את תוכנית החלוקה**.

[וועדת אונסקו"פ]

חברי הוועדה בעת פגישה עם נציגים יהודים בירושלים

ועדת אונסקו"פ (UNSCOP - United Nations Special Committee on Palestine) - הוועדה המיוחדת של האו"ם לענייני ארץ ישראל - הייתה ועדת חקירה בינלאומית שמונתה על ידי העצרת הכללית של האומות המאוחדות במאי 1947 כדי לבחון את שאלת ארץ ישראל, לאחר כישלון ועדת מוריסון-גריידי, ולאחר שממשלת בריטניה ביקשה חוות דעת של האו"ם.

רקע

בריטניה לא הייתה מרוצה מהמצב ששרר באותה עת בארץ ישראל והיא ביקשה מהאו"ם ליעץ לה כיצד לנהוג, כהצהרת שר המושבות הבריטי דאז **קריץ ג'ונס**:

"אין אנו באים אל האו"ם, כדי למסור לידיה את המנדט. **אנו הולכים לאו"ם, כדי לבאר לו את הבעיות ולבקש עצה מפיו, כיצד לעשות את המנדט בר ביצוע**. אם אי אפשר לקיימו כצורתו עכשיו אנו מבקשים לשאול, כיצד לתקנו ..." - שר המושבות הבריטי קריץ ג'ונס

חלק מההיסטוריונים סבורים שמטרת בריטניה בפנייתה לאו"ם היה לקבל לגיטימציה להפעלת כוחות דיכוי גדולים כנגד ניסיונות ההתמרדות של הארגונים היהודים.

בארץ ישראל שררה אווירה קשה של מתח ואלימות בין היישוב העברי לממשלת המנדט הבריטי ובין היישוב העברי לבין הקהילה הערבית. באירופה התבררו ממדי השואה, וכמיליון פליטים יהודים המתינו במחנות לפתרון, כיוון שלא יכלו לחזור לבתיהם הישנים. התנועה הציונית עשתה מאמצים רבים להעלות פליטים לארץ ישראל באמצעות מבצעי ההעפלה, ובזמן דיוני הוועדה התרחשה בארץ דרמת האונייה "יציאת אירופה תש"ז" (הידועה יותר כ"**אקסודוס**"), דבר שהגביר מאוד את המתח בין היישוב העברי לבין ממשלת המנדט.

ב-14 במאי 1947 (כ"ד באייר) התכנסה העצרת הכללית של האו"ם לישיבה מיוחדת לשם דיון בסוגיית המנדט הבריטי על ארץ ישראל. בישיבה זו הוחלט על הקמת ועדת חקירה שתגיש מסקנות לעצרת הכללית.

החלטת העצרת הכללית לבחון מחדש את שאלת ארץ ישראל, ועבודת הוועדה שמונתה לשם כך, התרחשו על רקע התפתחויות ואירועים בארץ ישראל עצמה ובזירה הבינלאומית. יוקרתה של בריטניה נפגעה מאוד בעקבות הפרשות השונות שבהן הסתבכו השלטונות הבריטיים בארץ, אשר גרמו לסערה

"לְדוֹד מְזִמּוֹר לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וְיִשְׁבִּי בָהּ." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה **לכל** חולי ישראל

יום א', ט"ו באלול תשע"ו (18 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בעולם כולו והשפיעו על עבודת הוועדה. בנוסף נחלשה בריטניה בעקבות מלחמת העולם השנייה והחלה לאבד בהדרגה את מושבותיה ברחבי העולם. **המעצמות החדשות, ארצות הברית וברית המועצות, גילו עניין בהקמת מדינה יהודית בארץ, מתוך רצון לפתור את בעיית הפליטים היהודים, בעיה שאימה על היציבות באירופה במידה מסוימת, ומתוך תקווה לזכות בהשפעה במזרח התיכון באמצעות המדינה היהודית.**

עבודת הוועדה

כדי להקנות להחלטות אופי נייטרלי, אף אחת מהמעצמות הגדולות לא הייתה מיוצגת בוועדה. 11 המדינות שיוצגו בוועדה הן: אוסטרליה, אורוגוואי, איראן, גואטמלה (חורחה גרסיה גרנדוס), הודו, הולנד, יוגוסלביה, פרו, צ'כוסלובקיה, קנדה (איוון ראנד) ושוודיה (אמיל סנסטרום, שהיה יושב ראש הוועדה).

הוועדה שמעה עדויות בארץ ישראל (אליה הגיעה ב-16 ביוני 1947, כ"ח בסיון), במדינות האזור הערביות, בניו יורק וגם במחנות העקורים באירופה. הוועדה נפגשה בארץ ישראל עם נציגי היישוב היהודי, על פלגיו השונים. את הקשר היהודי עם הוועדה ריכז ולטר איתן. את הסוכנות היהודית ייצג משה שרת והיא הסתייעה במומחים שונים דוגמת שמחה בלאס (יחם ההשקיה בטפטוף וממציא **הטפטפות**) אשר טענו בפני הוועדה בזכות יכולת היהודים לפתח את הארץ. הוועדה נפגשה גם עם נציגי האצ"ל, מנחם בגין, שמואל כץ וחיים לנדאו שהיו אז במחתרת ואף עם נציגי הקומוניסטים העבריים, אליעזר פרמינגר.

הנהגת ערביי ארץ ישראל סירבה לשתף פעולה עם הוועדה ונציגיה לא הסכימו להעיד בפני הוועדה או להיפגש עם חבריה באופן רשמי. לפיכך יצאה הוועדה לסבב פגישות בעבר הירדן, בסוריה ובלבנון.

המלצות הוועדה

הוועדה חתמה על מסקנותיה ב-31 באוגוסט 1947 (**היום, ט"ו באלול**) בבית קדימה בירושלים והעבירה אותן כהמלצות לדין בעצרת הכללית של האו"ם.

חלק מההמלצות התקבלו בוועדה פה אחד, בהן **ההמלצות לסיים את המנדט בארץ ישראל בהקדם האפשרי, ולהעניק לארץ עצמאות לאחר תקופת מעבר שבה תופקד האחריות לשלטון בידי האו"ם**. כמו כן, כל הנציגים הסכימו לכך **שהארץ כולה צריכה להישאר אזור כלכלי אחד** (כלומר, גם לאחר הענקת העצמאות יישאר שטח המנדט אזור מכס אחד, ישמש בו מטבע אחד וכדומה).

חברי הוועדה התפלגו בשאלת אופי השלטון בארץ לאחר מתן העצמאות, לדעת רוב ולדעת מיעוט.

"לְדוֹד מְזִמּוֹר לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבֶּל וְיִשְׁבִּי בָהּ." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה **לכל** חולי ישראל

יום א', ט"ו באלול תשע"ו (18 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

המלצת הרוב הייתה כי הארץ תחולק בין שתי מדינות עצמאיות, ערבית ויהודית, כשירושלים והעיר בית לחם הקדושה לנצרות, יהיו שטח נייטרלי בחסות האו"ם (corpus separatum). שתי המדינות היו אמורות לקיים מערכת כלכלית משותפת, על אף ההפרדה הפוליטית ביניהן.

היישוב היהודי רשם לעצמו **הישג בהכללת הנגב בשטח המדינה היהודית**, זאת לאחר התרשמות הוועדה מן ההתיישבות בנגב ובכלל זה קו המים (שהוקם בעקבות עלייתן לקרקע של 11 הנקודות במוצאי יום הכיפורים תש"ז), אשר שימש הן את היהודים והן את הבדואים.

ההצעה השנייה הייתה הקמת מדינה דו-לאומית פדרלית.

שלושה נציגים (של הודו, איראן ויוגוסלביה) תמכו בהצעה להקמת מדינה אחת פדרלית, נציג אוסטרליה נמנע, ונציגי שאר המדינות בוועדה תמכו בהצעת החלוקה לשתי מדינות עצמאיות עם מערכת כלכלית משותפת.

מסקנות הוועדה עברו לדיון בעצרת הכללית של האו"ם, ואחרי דיון בוועדה נוספת ("ועדה אד-הוק" שבה השתתפו נציגי כל המדינות החברות באו"ם) גובשה תוכנית החלוקה הסופית, על בסיס דעת הרוב של ועדת אונסקו"פ. ההמלצות הסופיות התקבלו ברוב קולות כהחלטה רשמית מספר 181 של העצרת הכללית של האו"ם ב-29 בנובמבר 1947 (אור ל-י"ז בכסלו). יום קבלת תוכנית החלוקה ידוע בישראל כיום כ"**ט בנובמבר**. התוכנית הסופית הייתה שונה בכמה נקודות מדעת הרוב של ועדת אונסק"פ - בין היתר הוחלט לשנות את תוואי הגבול ולהעביר חלקים מהנגב מתחומי המדינה היהודית למדינה הערבית.

=====

בהפרש של 31 שנה, גם היום, ט"ו באלול, [ה'תשל"ח](#) (1978 למניינם) –

נחתמו הסכמי קמפ דייוויד...

[[הסכמי קמפ דייוויד](#)]

"לְדוֹד מְזִמּוֹר לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וְיֹשְׁבֵי בָהּ." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום ראשון בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל